

KÆRE ELEVER

Julen forbinder vi ofte med konfekt, julesange og salmer, og når vi danser omkring træet d. 24. december, synger vi fx om "fire alen merino" og Henrik, der skal være "fændrik", men ved I egentlig, hvad ordene betyder? Det finder I om bare ti opgaver ud af. Spørgsmål 9 og 10 skal I selv lave. I makkerpar skal I lave to udfordringer til et andet makkerpar. I skal finde to ord og skrive tre forklaringer. Den ene skal være sand - til de to andre skal I bruge jeres fantasi.

Inden næste frikvarter, kan I derfor kære Årets Ordkløver...

Rigtig god fornøjelse og glædelig jul!

Spørgsmål 1: Fændrik

Skriv dit svar her

- A. Fændrik er en gammel militærgrad mellem løjtnant og sergent – en fændrik fører altså kommando over soldater i krig.
- B. Også i Peter Fabers (manden bag "Højt fra træets grønne top") tid var dobbeltnavne som "Marie Sofie" et hit. Fændrik er derfor sammentrækningen af "Frederik Henrik". Altså et sødt øgenavn.
- C. Fændrik burde egentlig udtales Fæn-drik. Det er nemlig et gammelt navn for gløgg

Spørgsmål 2: Fire alen merino

- A. Svarer til fire øl (datidens bryghus hed netop "Merino")
- B. En alen er baseret på længden af menneskets underarm . Grundbetydningen af alen er "underarm", og navneordet albue er sammensat af "alen" og "bue". Merino er en ganske særlig uld, så det handler simpelthen om stof til en vinterfrakke
- C. Merino var datidens helt store skomærke (man kan vist mest af alt sammenligne det med new balance, nike eller adidas). Når Anna ønskede sig fire alen merino handlede det om, at hun drømte om de helt nye superstars...

Spørgsmål 3: Stadsestagen med de lange arme

Skriv dit svar her

- A. Det er intet mindre end en lysestage
- B. Ordet "Stadsestagen" burde udtales stad-se-stagen. En stad er en by, og stad-se-stagen er byens udsigtspost. Altså der, man kunne se ud over alle huse i byen. Det krævede, at man hævdede sig op. Heraf kommer ordet stage
- C. At stadse sig op er at gøre noget ud af sig selv. Stadsestagen med de lange arme er derfor den nedringede kjole, man kunne påføre sig, når man skulle indfange evt. bejlere - altså score

Spørgsmål 4: Guld, røgelse og myrra skær

- A. Myrra er tørret harpiks fra myrratræet
- B. En ganske særlig smykkesten, der skinner som en diamant
- C. Myrra er en smuk, smuk kvinde. Hun blev ikke ofret (heksebrændinger hører ikke hjemme i biblen!), men Østens Vise ofrede enkelte hårstrå, således at de på denne måde ærede gud

Spørgsmål 5: Forvunden (er i Et barn er født i Betlehem)

Skriv dit svar her

- A. Altså et gammelt ord for vundet
- B. Også dengang skulle man (som nu med energikrisen in mente) spare, så Grundtvig sparede et S. Der skulle nemlig stå for Svunden
- C. Forvunden betyder "steget kraftigt". I dag ville man med rette kunne sige, at priserne var forvunden. Altså nærmest eksploderet

Spørgsmål 6: En fattig jomfru

- A. Grundtvig var vild med astrologi, og da han selv var født i slutningen af august (og dermed var jomfru) kunne han ikke undgå at inddrage netop det stjernetegn i adskillige tekster
- B. Jomfruelig = urørt. Den fattige kvinde havde altså ikke været sammen med en mand
- C. "En fattig jomfru sad i løn" svarer vist meget godt til eftervirkningerne af nutidens Black friday. At sidde "i løn" svarer til ikke at have flere penge tilbage på kontoen. For at betone dette, valgte Grundtvig at understrege fattigdommen ved hjælp af jomfrubegrebet. Jomfru skal her forstås som hende, der var fattig som en kirkerotte

Spørgsmål 7: Den høje gæst

Skriv dit svar her

- A. Kender I Christian Degn fra bl.a. Nybyggerne? Han er høj - og selv i 1817 var det vigtigt for Grundtvig at inkludere alle - altså tykke og tynde, høje og lave
- B. Det kimer nu til julefest er en dansk julesalme skrevet af N.F.S. Grundtvig i 1817 og er baseret på en tekst af Martin Luther fra 1535. Den har altså et kristent budskab, så den høje gæst er ingen ringere end Vorherre
- C. Den høje gæst handler ikke om hverken cm eller tro. Det handler om at vise, hvor meget plads, der er i kirken. Når kirkeklokkerne bimler og bamler, er alle velkomne!

Spørgsmål 8: Konge uden mage

- A. Uden mage = helt uden sammenligning. En konge uden mage er derfor en konge, der er i en klasse for sig. Måske som Dronning Margrethe?
- B. Uden mage = uden mave. Altså en radmager konge, der trængte til at blive fedet op
- C. Uden mage = single

Spørgsmål 9:

↖ Skriv jeres spørgsmål og svarmuligheder her

Spørgsmål 10:

ÅRETS ORDKLØVER DEC. 2022

